

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstiones Canonicae De Decimis

Friderich, Melchior

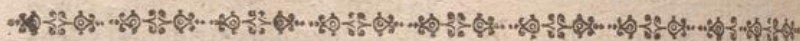
Ingolstadii, 17010 [i.e. 1710]

Quæstio I. Quibus ex rebus solvendæ sint decimæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61677)

& Bullâ Urbani VIII. quæ incipit
Romanus Pontifex editâ a. 1641.
 §. *Fun.* sed torrens consuetudinis
 obstat, valétque hîc maximè illud

*Eccli. c. 4. v. 32. Noli resistere con-
 tra faciem potentis, nec coneris
 contractum suum.*

PARS IV.

De Materia & Forma Decimarum.

CAPUT I.

De Materia Decimarum.

QUÆSTIO I.

Quibus ex rebus solvenda sint Decima.

SUMMARIUM.

§10. Ratio exigendi decimas tam
personales quam prædiales.	§15. Non debentur his ex eadem
re; bene tamen occasione eju-
dem rei.
§11. Debentur ex omnibus fructi-
bus & proventibus rerum mo-
bilium & immobilium.	§16. Debentur etiam ex novalli-
bus.
§12. Proventus molendinorum,
& fodinarum, merces locata-
rum adium, furnorum &c. com-
putantur inter prædiales.	§17. Toties solvenda sunt, quoties
res fructificat.
§13. Decima ex apibus sunt de ce-
ra & melle.	§18. Personales ex omnibus lucris
justè partis.
§14. Solvenda sunt etiam de re-
bus minutis.	§19. Enarrantur species lucrorum.
	§20. Consuetudo ferè sustulit per-
sonales.

Duplex

510 **D**uplex quæstio est : de Reali-
bus seu Prædialibus decimis
una, altera de Personalibus. Ultra-
que enim debentur à Fidelibus, notum
est cum ex *c. 6. 22. & 23. h. t.* tum
ex eo, quòd singulis impendantur
officia spiritualia, & singulis propè
omnia. Cum igitur his officijs re-
spondeant decimæ, à singulis & ex
omnibus proventibus jure eas exi-
git Ecclesia. Neque obstat, quòd in
lege veteri solum data fuerint de
frugibus, & pomis arborum, ac ani-
malibus, quæ sub virga pastoris
transeunt, ut colligitur ex *c. ult. Le-
vit. in fine.* Nam imprimis in vete-
ri Testamento singulæ familiæ ha-
bebant suos agros, unde decimas
solvere possent, & ita necesse non
erat exigere personales: at novi Te-
stamenti tempore non solum mul-
tæ familiæ, sed integræ etiam urbes
agris carent: unde oportuit exigi
decimas personales; alioquin plu-
rimi nihil contribuerent, & ubi
nulla sunt prædia rustica, Clerus
ali non posset. 2. Singuli nunc plura
à Sacerdotibus accipiunt beneficia,
quam in lege veteri. 3. Penduntur
decimæ ad agnoscendum Dei in
nos cum supremum dominium
tum paternum amorem ac libera-
litatem: at non solum fructus ter-
ræ, sed etiam omnis alius quæstus
licitus Dei munere provenit. *quod-
cumque enim te pascit, ingenium
Dei est,* inquit S. August. *serm. 219.*
*& inde decimas exigit, unde vi-
vis.*

Assert. I. Decimæ debentur ex *511*
omnibus fructibus & proventibus
rerum mobilium & immobilium.
Regula hæc traditur *c. 6. 7. 21. 22.*
23. 33. h. t. & tot. causâ 16. 9. 1.
& 7. Igitur debentur I. ex omni
frumento & grano. *cit. c. 21.* II.
ex fabis aliisque leguminibus. *c. 3.*
h. t. III. ex vino. *cit. c. 22. & can.*
4. 16. 9. 7. IV. ex pomis, nucibus,
amygdalis, castaneis, aliisque fru-
ctibus arborum. *cit. can. 4. & c. 7.*
ac 22. h. t. V. ex foeno. *c. 5. eod. VI.*
ex melle & cera. c. 6. VII. ex lana,
lacte, foetu animalium. *c. 4. 5. & 22.*
ac Clement. I. eod. can. 4. & 5. 16.
9. 7. VIII. ex locatione domûs,
piscinæ, furni, prati & c. *c. 4. & c. 28.*
IX. ex proventibus molendinao-
rum. *c. 23. & 28.* X. ex oleo, lino,
cannabe, croco, serico. Rebuff.
q. 8. n. 8. & q. 13. n. 41. Aufrer. *q. 109.*
Moneta *c. 4. q. 1. n. 7.* ac alij. XI.
ex caule & oleribus: exceptis mo-
dicis, quæ ex hortis colliguntur
non ad lucrum, sed ad commodum
familiæ. *Sot. l. 9. de Just. q. 4. n. 2. ad*
3. Suar. *c. 34. n. 7.* Barbof. *cit. c. 28.*
§. 1. n. 5. ac alij. XII. ex stramine
& palea, si triticum sortè decime-
tur post trituram. *Panor. in c. 5. h. t.*
n. 2. Suar. *lc. n. 3.* aliisque apud Bar-
bof. *lc. n. 2.* quia etiam palea inter
fructus computatur, ut colligunt
DD. ex *l. adeo. §. cum quis. ff. de acq.*
rer. dom. XIII. ex lapidinis: non
quòd ex lapidibus decimus quisque
dandus sit, sed quòd decima pars
pretij, quod quis inde redigit. Suar.

c. 34. n. 3. Rebuff. q. 8. n. 23. Moneta l. c. n. 33. Azor p. 1. l. 7. c. 34. q. 9. cum Joan. Andr. ac alijs. Idem tradunt de auri, argenti, aliisque fodinis. XIV. ex lignis sylvæ cædux. Rebuff. n. 26. Azor l. c. Moneta n. 13. cum Card. ac alijs: nimirum ut ex decem fasciculis decimus solvatur Parocho loci, ubi ligna crescunt Barbof. n. 15. ac alijs.

§ 12 Ex modò dictis sequitur I. Decimas enarratas deberi Ecclesiæ, intra cujus fines sita est res fructifera, tametsi, qui fructus percipit, alibi habitet: quia sunt decimæ prædiales. Solùm dubitari posset de proventibus molendinorum, mercede ex locatis ædibus, furnis &c. lapidibus item ac metallis. Verùm has quoque decimas prædiales censendas esse tenent cum alijs Suar. *l. c. n. 3. & 7. & Leûren. l. c. q. 468. n. 4. & 7. ex l. 9. §. 2. & 3. ff. de usufr. ubi lapidina & metalla in usufructu fundi computantur, & ex c. 28. h. t. ubi domus, molendinum, piscaria, & clibanus accensentur rebus, ex quarum fructibus decima debetur: & prohibetur, ne expensæ ex earum decimis deducantur; quod proprium est decimis prædialibus. Idem supponitur c. 4. h. t. & c. 7. de Pactis.*

§ 13 Sequitur II. Quando *c. 6. h. t.* dicitur, solvendas esse decimas ex apibus, id intelligendum esse de earum cera & melle; nam de earum foetibus & novis examinibus decima non solvitur; sive de rigore Ju-

ris, quia nihil de illis expressit: sive quia apes feræ reputantur *s. apes. Inst. de rer. divis. & sic non tam fundi, quàm industriæ capientium fructus esse censentur, sicut aliæ feræ, de quibus mox assert. 2.*

Sequitur III. etiam de rebus minutis decimas prædiales solvendas esse, ut constat cum ex cit. Juribus, ac præcipue ex *c. 3. & 30. h. t.* tum ex eo, quòd licet singulæ earum videantur minimæ, cumulus tamen omnium potest esse magni valoris: ac licet modica sint, quæ singulis annis penduntur, jus tamen perpetuum quotannis modicum quid percipiendi non est modici valoris. Ad auctoritatem S. Thomæ, qui *2. 2. q. 87. a. 2. ad 2.* dicere videtur, decimas minutas esse solum de consilio, respondent Sotus *l. 9. de Just. q. 4. ad 3. & Suar. c. 34. in fine*, esse intelligendum de minutissimis oleribus, quæ ex privatis hortis colliguntur non ad lucrum, sed ad familiæ duntaxat commodum aut voluptatem. Quam limitationem, ut addit Suarez, omnes adhibent etiam in domesticis vivarijs & piscinis.

Sequitur IV. etsi ex eadem re decimæ bis non debeantur, posse tamen contingere, ut ex eadem vel occasione ejusdem duplex decima debeatur, quando videlicet duplex est fructus, ut observat Suar. *l. c. n. 9.* Sic ex frumento, & pecore debentur decimæ prædiales; personales verò, si quis circa illa negotietur emendo,

emendo, & postea carius vendendo: nam frumentum & animalium foetus, lana &c. sunt fructus prædialibus: lucrum verò, quod ex iisdem venditis comparatur, est fructus industrialis; decimæ autem tam ex industrialibus quàm ex prædialibus fructibus debentur. Similiter ex eadem re nonnunquam solvenda erit duplex decima prædialis, nimirum: ex prato decima foeni, & decima ex foetibus animalium, quæ ex prato aluntur: etsi enim eadem res sit, ex quibus fructus proveniunt, ipsi tamen fructus sunt multiplices ac diversi. Unde quando dicitur, ex eadem re non deberi duplices decimas, nomine *rei* intelliguntur fructus, non fundus, ex quo fructus proveniunt.

116 Sequitur V: etiam ex novalibus decimas esse solvendas: quia, ut dictum est, solvendæ sunt ex omni fructu & proventu; estque de fructibus novalium aperte decisum *c. 4. 12. 13. 27. 29. h. t.*

117 Sequitur VI. si idem fundus bis in anno fructificet, ut sæpe fit, dum post collectas fruges conferitur rapis, decimas ex singulis fructibus deberi, ut traditur *c. 21. h. t.* quia, ut dictum est, ex omni fructu solvendæ sunt.

118 Assert. II. Decimæ Personales, stando in Jure communi Ecclesiæ, solvendæ sunt ex omnibus lucris, quæ verè ac justè acquiruntur. Est communis omnium sententia, & evidens ex varijs Canonibus: nam

can. 66. 16. q. 1. ex S. August. Ser. 219. dicitur: de militia, de negotio, de artificio redde decimas. Estque manifestum ex verbis tam antecedentibus, quàm subsequentibus, non consilium, sed præceptum dari. Juxta c. 22. h. t. de ipsa etiam militia, de venatione, & de omnibus bonis, decima sunt Ministris Ecclesiæ tribuenda. Juxta c. 23. eod. fidelis homo de omnibus, quæ licitè potest acquirere, decimas erogare tenetur. Ratio ita præcipiendi erat, quia non est major ratio de uno lucro, quàm de alio: cum omnia honesta lucra proveniant à liberali DEI manu, & de omnibus DEUS sit honorandus. Ministeria quoque sacra omnibus fidelibus & singulis ferè omnia, impenduntur: unde non est ratio, cur non etiam de omnibus & singulis proventibus solvantur decimæ; item cur illi ad decimas teneantur, qui colligunt fructus prædiales, & non etiam illi, qui industriales, & cur illi potius fructus decimandi sint, quàm isti.

Consequens ex dictis est I. solvendas esse decimas non tantum ex venatione propriè dicta, sed etiam ex aucupio, & piscatu: tum quia *cit. c. 22.* exiguntur decimæ de venatione; venatio autem nomen est generale, comprehendens etiam aucupium & piscatum: tum quia etiam istorum proventus inter fructus computantur *l. 9. §. 5. ff. de usufr. & quemad.* Esse tamen has

has decimas personales, omnium est sententia, teste Suar. *cit. c. 34. n. 7.* I. Artifices & opifices de lucris artificij, juxta *cit. can. 66.* III. Negotiatores & Institores de lucris negotiationis & mercaturæ. *cit. c. 22. & 28. h. t.* Non tamen debentur decimæ pretij pro re vendita accepti, nisi lucrum aliquod accrescat ex venditione: cum premium neque sit fructus personæ, neque rei, sed æquivalenter ipsa res; neque debetur decima personalis nisi ex lucro, ubi ergo hoc non est, illa locum non habet. IV. Milites non tantum de præda & captis in bello justo, sed etiam de stipendijs. *cit. can. 66. Rebuff. cit. q. 8. n. 11. Barbof. cit. §. 1. n. 19. ac passim alij.* V. Judices, Consiliarij, Doctores, Advocati, Procuratores, Notarij, de suis salarijs, sportulis &c. *cit. can. 66. & Gloss. ibi. ac in cit. c. 28. Rebuff. q. 12. n. 5. Moneta cit. c. 4. q. 1. n. 28. cum Anchar. ac alijs.* VI. Mercenarij ac famuli de sua mercede. *Rebuff. q. 5. n. 16. Moneta n. 31. cum cit. Gloss. Azor, ac alijs.* Ratio

dictorum est, quia etsi hujusmodi luera sint justa stipendia laborum, sunt tamen simul fructus personæ. *c. 23. h. t. & cit. can. 66.* VII. Debetur decima ex lucro per lusum jultum acquisito, ut benè tradit Suar. *c. 32. n. 5.* nemine refragante, cum juxta *cit.* Jura decimæ debeantur ex omni lucro justè parto. VIII. Debetur decima de quacunque re etiam immobili, si per modum lucri ex propria actione obtinetur, v. g. si cui pro stipendio aut salario aliquot annorum detur domus aut ager, ut fusè probat Suar. *l. c. n. 4.* addens tamen, non deberi decimam in specie, v. g. decimum agri jugerum, sed in æstimatione & pretio.

Haftenus dicta procedunt de ¹⁰⁰ Jure communi scripto. Aliud est de consuetudinario, vi cujus decimæ personales plerisque in locis non amplius debentur. Standum autem esse consuetudine etiam circa decimas, constat ex *c. 20. & 32. h. t. & dixi supra à n. 255.*

QUÆSTIO II.

An debeantur Decimæ ex ijs, quæ titulo lucrativo acquiruntur.

SUMMARIUM.

§ 21. *Opinio affirmativa proponitur.*
§ 22. *Præfertur negativa.*

§ 23. *Solvuntur opposita.*
§ 24. *Fructus rei acquisita obnoxij sunt decimationi.*
Certum